

Försvvarshögskolan

Anton Ridderstad
YTTRANDE

2006-05-22
Reg.nr 13-1765-06

Högskoleverkets yttrande över Försvvarshögskolans utredning Studerandeflyttande i officersutbildningssystemet

Högskoleverket har anmodats att lämna ett yttrande över det förslag till sammanhängande system för studerandeflyttande inom officersutbildningen som tagits fram av studentkåren vid Försvvarshögskolan (FHS). Försvvarshögskolan anordnar sedan länge högre officersutbildning på Stabs-, Fack- och Chefsprogrammen, och har dessutom sedan 1 januari 2006 övergripande programansvar för den grundläggande officersutbildningen som planeras återupptas från och med höstterminen 2006, och genomförs vid Försvvarsmaktens skolor.

Inledningsvis måste konstateras att FHS inte har examensrätt och alltså inte omfattas av det regelverk som Högskolelag och –förordning utgör för det svenska högskoleväsendet. Högskoleverket har i sin rapport *Officersutbildning i Sverige* (2005:52 R) utförligt redogjort för de institutionella och juridiska hinder som föreligger för att FHS skall kunna erhålla examensrätt. FHS och Försvvarsmaktens skolor ligger utanför den verksamhet som Högskoleverket har tillsynsansvar för, och Högskoleverket kan alltså endast ha rådgivande synpunkter på organisationen av studerandeflyttandet.

Högskoleverket har i två omfattande granskningar, *Lärosätenas arbete med jämställdhet, studentinflyttande samt social och etnisk mångfald* (2000:8 R) samt dess uppföljning (2003:31 R), undersökt bland annat studentinflyttandet vid universitet och högskolor utifrån i synnerhet tre aspekter:

- Lag och förordning, i synnerhet Högskolelagens 1 kap 4 § och Högskoleförordningens 1 kap 14 § och 3 kap 9 §.
- De studerandes kollektiva inflyttande genom bland annat representation i såväl rådgivande som beslutande organ på alla organisationsnivåer vid lärosätena, och genom att lokala policydokument finns upprättade för detta.

- De studerandes enskilda inflytande genom bland annat systematiska kursvärderingar och återkoppling på dessa.

I dessa granskningar betonades lärosätenas ansvar för att skapa en positiv kultur vad gäller synen på studenten som medarbetare, och för att förankra denna kultur i alla led. Implementering av studerandeflytande är ett långsiktigt arbete som kräver en omfattande förankringsprocess och som skall ses som en självklar del av lärosätenas kvalitetsarbete.

Vad gäller studerandeflytandet vid FHS förefaller detta redan vara gott, om än organiserat på ett annat sätt än vad gällande regelverk för "civila" universitet och högskolor kräver. De studerande äger rätt att vara representerade i centrala organ som FHS styrelse och FoUN (Forsknings- och utbildningsnämnden). Dock har de i nuläget ingen representation i institutionernas ämnesråd. Kursvärderingar genomförs, sammanställs och återkopplas genomgående.

Eftersom det nya Yrkesofficersprogrammet (YOP) i sin helhet kommer att ges vid Försvarsmaktens skolor, om än med FHS som programansvarig, är det av största betydelse att studerandeflytandet vid dessa skolor har samma omfattning och kvalitet som vid FHS. Studerande på YOP måste ges möjlighet till, och uppmuntras till, deltagande inte bara i de egna skolornas rådgivande och beslutande organ utan även vid FHS, då det ju är där som det övergripande ansvaret för deras utbildning finns.

Utredningen uppmärksammar själv flera problematiska aspekter. Till dessa hör det ovan nämnda utvecklingsbehovet av studerandeflytandet vid Försvarsmaktens skolor och den brist på finansiering av kårverksamheten som avsaknaden av kårobligatorium innebär. Dessutom är det ett oroande tecken för den nödvändiga samverkan mellan FHS och Försvarsmakten att två utredningar angående studerandeflytande förefaller ha arbetat parallellt i denna fråga, utan gemensamma ingångsvärden och utan dialog.

Avslutningsvis vill Högskoleverket uppmärksamma den komplikation i frågan som den dubbla rollen för officersaspiranterna som både anställd och student innebär.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredaren Anton Ridderstad i närvaro av kanslichefen Lennart Ståhle. I ärendets handläggning har verksjuristen Marie Stern Wärn deltagit.

Sigbrit Franke
universitetskansler

Anton Ridderstad

Kopia till: Utbildnings- och kulturdepartementet